

Obsah

Úvod	4
Poděkování	5
Počátky staveb karoserií a nejvýznačnější čs. karosárny.....	6
V. Brožík a synové.....	8
J. O. Jech.....	16
Tomáš Lepil a synové	18
Ignaz Theodor Petera a synové.....	20
Oldřich Uhlík	24
Historie firmy Sodomka	30
Návrhy a stavby karoserií do konce 20. let	38
Návrhy a stavby karoserií ve třicátých letech	54
Návrhy a stavby karoserií 1940–1945	102
Karoserie po roce 1945	110
Post scriptum....	133
Literatura	135
The Elegance of Passenger Cars with SODOMKA Custom Bodywork.....	137
Rejstřík.....	138
Nabídka odborné literatury.....	144
Fotogalerie.....	146

Úvod

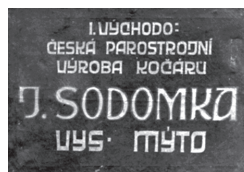
Automobil se od svého vzniku stal neodmyslitelným společníkem člověka.

Na dnešních silnicích a dálnicích ve světě jezdí stovky milionů osobních automobilů. Mezi těmito automobily jsou i takové, které byly a jsou ojedinělé, vždy upoutávaly svým technickým řešením, svými tvary a vybavením. Takové automobily se pak stávají vyhledávanými exponáty velkých i malých muzeí a sbírek nadšenců jejich historie. Zde tato vozidla nejen dokumentují vývoj automobilů samotných, ale vypovídají mnohé i o době a kultuře lidí, kteří v ní žili.

Automobilová historie u nás patří k nejbohatším na evropském kontinentě. Mnoho technických prvků, které jsou spojeny s automobilismem, vzniklo právě zde. Invence konstruktérů, inženýrů a techniků spolu s mimořádnou zručností dělníků, dopomohla k věhlasu mnoha domácím automobilovým značkám a jejich výrobkům.

Je známo, že na území bývalého Československa, v určitých obdobích, působila celá řada samostatných firem, které se zabývaly návrhy, stavbami a úpravami automobilových karoserií. Mezi nejvýznamnější z nich patřila zejména v období 30. a počátkem 40. let vysokomýtská karosárna Josefa Sodomky, jejíž výrobky si získaly vysoký technický a estetický kredit, a to nejen mezi domácími zákazníky.

Detailní zpracování materiálu o vývoji a výrobě osobních karoserií automobilů z karosárny ve Vysokém Mýtě je velmi složité. Existuje totiž řada dílčích, ale značně roztržitých a často protichůdných informací a údajů, které se zmiňují nejen o jednotlivých zákaznících a zakázkách, ale i o malosériově vyráběných karoseriích

Logo firmy od počátku 20. století

Logo firmy od poloviny 20. let 20. století

Logo firmy od 30. let 20. století

Logo firmy od poloviny 40. let 20. století

osobních automobilů, o stavbě autobusových karoserií, o výrobě účelových vozů a přívěsů.

S prvotní historií výroby této karosárny jsou spojovány zejména stavby kočárů a saní. Později se zde zase stavěly obytné automobilové přívěsy, větroně a kluzáky.

Drtivá většina z těch, kteří se podíleli na počátcích konstrukce a stavby karoserií ve Vysokém Mýtě již nežije, takže fakticky zažloutlé fotografie a pouze částečně zaznamenané a následně sdělené vzpomínky, vyprávějí o hledání a nalézání vhodných návrhů karoserií, výrobních postupů při jejich zhotovování, o slávě a uznání, které tyto výrobky získávaly při různých příležitostech. K pochopení vývoje zejména osobních automobilových karoserií ve vysokomýtské karosárně přispívá i poměrně malý počet vyrobených karoserií. Bohužel drtivá většina zachovalých původních karoserií, však byla následně často neodborně a necitlivě renovo-

vána a upravována. Tím ztratily dochované karoserie na tak důležité autenticitě a svébytnosti tzv. „Sodomkova stylu.“

Tato publikace si nečiní žádný nárok na vyčerpávající přehled všech vyrobených osobních karoserií s označením SODOMKA na automobilových podvozcích domácí a zahraniční provenience (tento záměr se ponechává specializovaným odborným publikacím, které tato témata postupně ve větší či menší míře zpracovávají). Chce připomenout širší veřejnosti některé z nejvýznamnějších karosářských kreací, které se realizovaly ve vysokomýtské karosárně. Dalším záměrem této publikace je poukázat na určité souvislosti stylu osobních automobilových karoserií z Vysokého Mýta s mezinárodními dobovými trendy ve vývoji a stavbě osobních automobilových karoserií v daném kulturně historickém období.

Jistě ne na posledním místě by autor knihy rád vyjádřil opravdovou a neformální úctu Josefu Sodomkovi mladšímu (1904–1965), s jehož činností jsou většinou návrhy a stavby osobních automobilových karoserií ve Vysokém Mýtě spojeny. Jde o projev úcty člověku, špičkovému odborníkovi, který díky svému nezměrnému úsilí a tvrdé každodenní práci získal obdiv, ale v určitých etapách svého krátkého života prožíval též zklamání. Jeho dílo bylo dlouho nedocenoeno a na nějaký čas téměř zapomenuto.

Poděkování

Při přípravě této publikace jsem přijal velkorysou pomoc mnoha osob, jejichž jmenný výčet by jistě pokryl mnoho řádek této strany. Současně se omlouvám všem, které níže výslovně neuvádím...

Především děkuji Mgr. Šumanovi-Hreblayovi za zpracování kapitoly, která se zabývá vývojem automobilového designu s přihlédnutím k nejvýznamnějším karosárnám na území tehdejšího Československa, a za poskytnutí vybrané dokumentace. Děkuji též Mgr. Jiřímu Junkovi, řediteli Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě, za poskytnutí velmi cenných informací, zejména ve vztahu k automobilu Aero 50 Dynamik, a zajištění snímků tohoto vozidla, které je v majetku Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě.

Bezpochyby dík za spolupráci patří i panu Josefu Víšovi z IVECO Czech Republic a. s., a Ing. Janu Černému z Vysokého Mýta za mnoho podnětných a významných informací, souvisejících s tématem této publikace. Poděkování patří panu Miroslavu Gomolovi, šéfredaktorovi časopisu TIPpro Oldtimer, za poskytnutí materiálů, které jsou též použity v této publikaci. Děkuji i Janu Martofovi, Petru Kožíškovi z Národního Technického Muzea v Praze a MUDr. Jiřímu Pollakovi ze švýcarského Zurichu. Dík za spolupráci patří i Ivanu Margoliovovi z Anglie a Robertu Straubovi z USA.

Za zpracování komplexu tiskových podkladů (textové i obrazové části) pro tuto knihu děkuji panu Jiřímu Volnému.

Za pomoc a spolupráci děkuji také svému synovi Janu Tulisovi.

Autor

